

Datum
2 mei 2005

Ons kenmerk
2005-0000075810

Onderdeel
BFO/BO

Inlichtingen
L. Koetsveld
T 070 426 7506
F 070 426 7655

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

aan **Provinciale Staten** en Gedeputeerde Staten van
alle provincies

Onderwerp
Evaluatie provinciale dualisering

Hierbij ontvangt u een afschrift van de brief aan de Tweede Kamer waarin ik het definitieve plan van aanpak voor de evaluatie van de provinciale dualisering aanbied.

Voor de uitvoering is op 11 april jl. een commissie samengesteld die de evaluatie onafhankelijk en kritisch gaat begeleiden. De commissie bestaat uit de volgende personen (inclusief de relatie met het provinciaal bestuur):

Dhr. L.M.L.H.A. Hermans (voorzitter); ex-Commissaris van de Koningin van Friesland;
Mw. E. Hallensleben; ex-gedeputeerde van Zuid-Holland;
Dhr. M. Bruinsma; ex-griffier Noord-Brabant;
Dhr. J.M.M. Elbers; ex-PS Utrecht;
Dhr. J. de Geus; ex-gedeputeerde van Noord-Brabant.

De komende periode zal de commissie nader contact met u opnemen over de uitvoering van de evaluatie. Ik dank u bij voorbaat voor uw medewerking.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,

A. Pechtold

Datum
2 mei 2005**Ons kenmerk**
2005-0000073223**Onderdeel**
BFO/BO**Inlichtingen**
L. Koetsveld
T 070 426 7506
F 070 426 7655**Uw kenmerk****Blad**
1 van 2**Aantal bijlagen**
1**Bezoekadres**
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag**Postadres**
Postbus 20011
2500 EA Den Haag**Internetadres**
www.minbzk.nl**Onderwerp**
Plan van aanpak evaluatie provinciale
dualisering

Graag wil ik u op de hoogte stellen van de stand van zaken met betrekking tot de evaluatie van de provinciale dualisering. In de Wet dualisering provinciebestuur¹ is bepaald dat er een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk vóór 1 januari 2006 aan de Staten-Generaal wordt gezonden. Aan de hand van de resultaten van de evaluatie kan dan bezien worden of er aanvullende ondersteuning of reparatiewetgeving noodzakelijk is.

Ter voorbereiding van de evaluatie van de Wet dualisering provinciebestuur heb ik het IPO, de VNG en de Vereniging van Griffiers gevraagd om een reactie te geven op het concept-plan van aanpak wat ten grondslag ligt aan deze evaluatie. Aan de hand van deze reacties heb ik een definitief plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak is als bijlage bijgevoegd.

In dit plan van aanpak heb ik tevens aangegeven een commissie te zullen instellen die de evaluatie kritisch en onafhankelijk zal gaan begeleiden. Ik heb de volgende personen bereid gevonden deel te nemen aan de commissie:

- Dhr. L.M.L.H.A. Hermans (voorzitter); ex-Commissaris van de Koningin van Friesland;
- Mw. E. Hallensleben; ex-gedeputeerde van Zuid-Holland;
- Dhr. M. Bruinsma; ex-griffier Noord-Brabant;
- Dhr. J.M.M. Elbers; ex-PS Utrecht;
- Dhr. J. de Geus; ex-gedeputeerde van Noord-Brabant.

Datum
2 mei 2005

Ons kenmerk
2005-0000073223

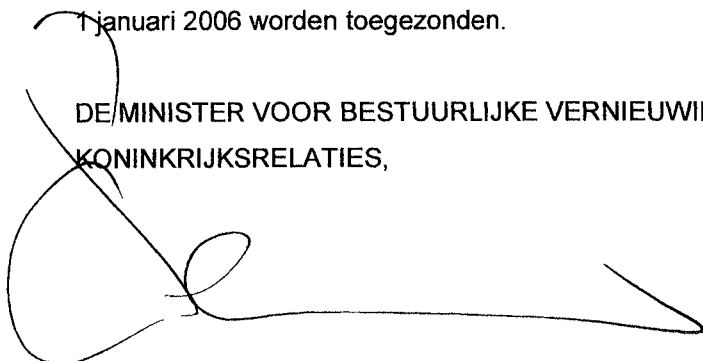
Onderdeel
BFO/BO

Blad
2 van 2

De commissie is recent ingesteld en heeft tijdens haar eerste bijeenkomst het concept-plan van aanpak, incl. de reactie van de genoemde bestuurlijke partners, besproken. Binnenkort introduceert de commissie zich bij alle provincies.

Nadat de commissie mij haar bevindingen heeft gepresenteerd, zal ik na overleg met mijn bestuurlijke partners een kabinetsstandpunt formuleren. Dit zal u per 1 januari 2006 worden toegezonden.

DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN
KONINKRIJKSRELATIES,

A. Pechtold

¹ Artikel XVII van de Wet dualisering provinciebestuur

De evaluatie van de Wet dualisering provinciebestuur

Plan van aanpak

2 mei 2005

1. Inleiding

De dualisering van het provinciebestuur is ingevoerd per 12 maart 2003. Het kabinet had in het regeerakkoord van 1998 reeds gekozen voor een - in de praktijk reeds in gang gezette - ontwikkeling naar meer dualisme op lokaal en provinciaal niveau. De Staatscommissie Dualisme en lokale democratie adviseerde in het jaar 2000 over de wijze waarop de dualisering van het lokaal bestuur vormgegeven kon worden. Hoewel de taakopdracht aan de Staatscommissie zich niet uitstreckte in de richting van het provinciaal bestuur, heeft de commissie hier wel aandacht aan besteed. De redenen hiervoor waren dat het onderwerp dualisering op de nodige belangstelling van de provincies zelf kon rekenen en dat ook vanuit de Tweede Kamer werd gesteld dat de dualisering zich niet moest beperken tot alleen de lokale bestuurslaag aangezien het formele bestuursstelsel van provincie grote gelijkenis vertoont met die van gemeenten. Het kabinet volgde het advies van de Staatscommissie in hoofdlijnen¹. De kern van de dualisering is de ontvlechting van de rollen van Provinciale Staten (als algemeen bestuur) en het college van Gedeputeerde Staten (als dagelijks bestuur). De ontvlechting van rollen wordt gerealiseerd door het aanbrengen van een scheiding tussen de samenstelling, de functies en de bevoegdheden van PS en GS. Dit heeft zijn beslag gekregen in de Wet dualisering provinciebestuur.

In artikel XVII van de wet dualisering provinciebestuur is bepaald dat de wet moet worden geëvalueerd. De rapportage zal vóór 1 januari 2006 aan het parlement worden gezonden.

2. Doelstellingen

De wet formuleert de (lange termijn) doelstellingen van de dualisering als volgt:

- Herstel van de positie van Provinciale Staten als het belangrijkste provinciale politieke forum;
- Herstel van de volksvertegenwoordigende functie van Provinciale Staten;
- Versterking van de herkenbaarheid van het provinciale bestuur voor de burger.

Voor de evaluatie van de wet is artikel XVII van belang. Hierin staat: "Onze Minister zendt vóór 1 januari 2006 aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk". De doelstelling van de evaluatie is dus om een beeld te schetsen van de effecten van de wet in relatie tot het primaire doel van de wet. Met andere woorden: in hoeverre zijn de veranderingen, zoals die in de wet zijn bepaald, ingevoerd en welke effecten hebben de structuurwijzigingen gehad in termen van:

- a) veranderde rolopvatting binnen provincies;
- b) een versterking van de eenheid van het beleid van het college van GS;
- c) de versterking van de positie van de politieke partijen in de provinciale democratie.

De nadruk in deze evaluatie zal liggen op het traceren van mogelijke knelpunten bij de structuur- en cultuurveranderingen. Daarbij zal uiteraard aandacht worden besteed aan de toezeggingen die in het parlement zijn gedaan in verband met de dualisering. Al naar gelang

¹ Kamerstukken II, 1999-2000, 26 800 VII, nr. 42

de uitkomsten van het onderzoek daartoe aanleiding geven, kan gedacht worden aan stimuleringsmaatregelen en eventueel ook aan reparatiewetgeving.

De evaluatie komt, twee jaar na de invoering van een veelomvattend veranderingstraject, op een relatief vroeg tijdstip. Daarnaast speelt mee dat de bevoegdheidsverdeling tussen PS en GS in de medebewindswetgeving nog niet in overeenstemming is met de dualisering². Het is dus zeer wel mogelijk dat deze evaluatie nog niet het eindbeeld geeft of kan geven. De evaluatie kan daarentegen wel gezien worden als (extra) impuls voor de dualisering van het provinciebestuur.

De evaluatie van de Wet dualisering provinciebestuur zal verschillen van de op 15 december 2004 afgeronde evaluatie dualisering gemeentebestuur³. Dit komt voornamelijk door een aantal belangrijke factoren:

- 1) Het aantal provincies is in vergelijking met het aantal gemeenten zeer overzichtelijk.
- 2) Een merendeel van de provincies (tien) hebben zelf al onderzoek gedaan naar de effecten van de dualisering in de praktijk. Deze informatiebronnen kunnen voor deze evaluatie bruikbaar zijn.
- 3) De resultaten en aanbevelingen van de commissie evaluatie dualisering gemeentebestuur (voorzover van toepassing) kunnen worden gebruikt bij de evaluatie dualisering provinciebestuur.

Ondanks dat de aanleiding voor het uitvoeren van een wetsevaluatie niet verschilt, zorgen deze factoren ervoor dat de evaluatie voor provincies geen kopie kan zijn van de evaluatie dualisering gemeentebesturen.

3. De aanpak

De evaluatie van de provinciale dualisering richt zich in elke fase van het onderzoek op alle Nederlandse provincies. De evaluatie zal in hoofdlijnen uit de volgende fasen bestaan:

Instelling Commissie

Minister voor BVK stelt een Commissie in en verleent deze de opdracht onderzoek uit te (laten) voeren overeenkomstig dit plan van aanpak.

Onderzoek

Onder verantwoordelijkheid van de commissie wordt onderzoek verricht naar de doeltreffendheid en effecten van de wet. Hierbij gebruikmakend van het reeds beschikbare onderzoeksmateriaal van de provincies.

Visitatiegesprekken

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek organiseert de commissie een aantal gesprekken met deelnemers uit verschillende provincies en/ of doelgroepen (bijv. het maatschappelijk middenveld en journalisten). Daarin worden de gevonden feiten en analyses geverifieerd. Ook wordt ingezet op het ontwikkelen van ideeën om de cultuurverandering mogelijk verder te ondersteunen.

² De medebewindswetgeving naar verwachting in het najaar van 2005 in werking treden.

³ Rapport van de commissie evaluatie dualisering gemeentebestuur, Aangelegd om in vrijheid samen te werken, (www.minbzk.nl/evaluatiedualisering)

Bevindingen van de commissie

Op basis van het onderzoek en de visitatiegesprekken stelt de commissie een rapport op dat aangeboden wordt aan de minister voor BVK.

Overleg met het IPO over evaluatierapport

Het eindrapport van de commissie is vervolgens voorwerp van bestuurlijk overleg tussen de minister voor BVK en IPO.

Kabinetsstandpunt

Het kabinetsstandpunt over de evaluatie zal ten slotte rond 1 januari 2006 naar het parlement worden gezonden.

4. De commissie

De commissie bestaat uit personen met gezag uit de kringen van het openbaar bestuur en de wetenschap en begeleidt het onderzoek naar de effecten van de dualisering van het provinciebestuur. Conform het plan van aanpak zal de commissie een onderzoek (laten) verrichten en een aantal visitatiegesprekken (doen) organiseren. De commissie bepaalt de keuze van de onderzoekers en heeft als opdracht het onderzoek en de onderzoekers onafhankelijk en kritisch te begeleiden. De commissie rapporteert aan de minister voor BVK over de resultaten van het onderzoek. De commissie wordt ondersteund door een secretariaat vanuit het ministerie van BZK.

5. Hoofdvragen van de evaluatie

De evaluatie dient met name antwoord te geven op de volgende vragen:

- Welke wijzigingen in het functioneren van het provinciebestuur met name waar het de interactie tussen de verschillende provinciale actoren betreft zijn opgetreden (als direct dan wel indirect gevolg) en tegen welke knelpunten (bij de invoering of bij de werking van het stelsel) loopt men aan?
- Welke effecten en veranderingen hebben zich voorgedaan in rolopvattingen en attitudes bij provinciebestuurders en in hoeverre zijn deze het gevolg van de dualisering of wellicht van politieke veranderingen of andere omgevingsfactoren?
- Wat is het effect van de dualisering op de machtsbalans tussen PS en GS?
- Hoe ervaart men het dualistisch stelsel?
- Heeft men de indruk dat de kwaliteit van het bestuur door de dualisering is verbeterd?
- Heeft de PS voldoende instrumenten om het GS effectief te controleren?
- Welke effecten heeft de dualisering op de ambtelijke organisatie?
- Wordt een versterking van de herkenbaarheid van het provinciale bestuur ervaren (door maatschappelijke organisaties, media of burgers)?

Deze vragen hebben alle te maken met structuur- en cultuurveranderingen evenals de rolopvattingen en percepties van betrokkenen. Belangrijk daarbij is te weten hoe men het nieuwe stelsel beleeft en hoe men tegen de gewijzigde rollen aankijkt. Door dit als uitgangspunt te nemen bij het traject van de rondetafelgesprekken kan deze evaluatie tevens voor (hernieuwde) aandacht voor het proces van cultuurverandering zorgen. Op basis van de signalering van knelpunten kunnen dan condities voor oplossingsrichtingen ontwikkeld worden.

6. Resultaten van de evaluatie

De commissie geeft zijn bevindingen weer op basis van de uitkomsten van het onderzoek en de visitatiegesprekken. De volgende aspecten komen daarbij aan de orde:

- Een schets van de politieke omgevingsfactoren tijdens en na de invoering van de dualisering.
- Een overzicht van de wijze waarop de wettelijk verplichte veranderingen per 12 maart 2003 en welke effecten deze wijzigingen hebben op de onderlinge rolopvattingen.
- Een beeld van de invoering van de niet wettelijk verplichte veranderingen, zoals b.v. de instelling van een presidium, waarbij eveneens het effect op de interacties tussen de verschillende doelgroepen zal worden beschouwd.
- Een indicatie van indirecte veranderingen die bijvoorbeeld waarneembaar zijn in veranderde rolopvattingen en attitudes door de overgang van een monistisch bestuursstelsel naar een dualistisch bestuursstelsel (cultuurveranderingen).
- Een indruk hoe men het stelsel ervaart en of men van mening is dat de kwaliteit van het provinciebestuur verbeterd is.
- Het effect van de dualisering op de machtsbalans tussen PS en GS.

Uit de evaluatie moet kunnen worden afgeleid welke aspecten van de wet aangepast dienen te worden of waar mogelijk een nieuwe cultuurimpuls nodig is.

Tevens zal aan de provinciale politici worden gevraagd of de provinciale politiek naar hun mening voor burgers interessanter, zichtbaarder, levendiger is geworden en of burgers zich door de dualisering meer bij het provinciebestuur betrokken voelen. Het valt echter te betwijfelen of burgers die veranderingen in de interne werkwijze nu reeds kunnen waarnemen of op hun waarde schatten.

7. De planning

Kwartalen	Activiteiten
Eerste kwartaal 2005	1) Samenstellen en instellen commissie; 2) Concept plan van aanpak voorleggen aan relevante partijen;
Tweede kwartaal 2005	3) Plan van aanpak aan de TK zenden 4) Communicatietraject /aankondiging evaluatie 5) Uitvoering onderzoek 6) Voorbereiding visitatiegesprekken
Derde kwartaal 2005	7) Visitatiegesprekken 8) Rapportage fase
Vierde kwartaal 2005	9) Opleveren van eindrapport 10) Voorbereiden kabinetsstandpunt n.a.v. onderzoeksresultaten en het algemene beeld van de commissie. 11) kabinetsstandpunt